

EEN VOORTDUREND KOMEN EN GAAN (NL)

Marjolein Sponselee

kM Magazine #106

© 2018

Een voortdurend komen en gaan

Drie maanden lang werkten Marisa Rappard (1979) en Rozemarijn Westerink (1982) aan een gezamenlijke tekening in het tuinatelier van het K.F. Hein Fonds. Langzaam vulde de muur zich met kleurvlakken, arceringen, streepjes, golven, bomen en bloemen. Na een aarzelend begin elk aan een kant van de ruimte kwamen de twee kunstenaars steeds dicht bij elkaar en raakte hun werk meer en meer met elkaar verweven. Ze veegden stukken van elkaars tekening weg en gingen eroverheen. Een spannend proces waarbij beiden veel nieuwe inspiratie vonden.

Rappard en Westerink kwamen elkaar wel eens tegen op een gezamenlijke tentoonstelling. Niet zo vreemd want hun werk heeft eenzelfde soort intensiteit. De tekeningen zijn vol, vol van lijnen en associaties die over elkaar heen buitelen. Zowel op papier als ruimtelijk.

Westerink is gefascineerd door herinneringen en hoe deze werken. Ze combineert beelden uit haar herinnering met thema's uit het collectieve geheugen en mengt ze tot een duister sprookje. Als ze een muurtekening maakt, overwoekert deze moeiteloos de ruimte. De laatste jaren concentreert Westerink zich op het thema tuin. Ze tekent plekken waar ze ooit is geweest. Steeds een andere hoek, of fragment van een denkbeeldige tuin; neergezet in een eindeloze hoeveelheid streepjes en arceringen. Een melancholische plek om in weg te dromen, die door de intensiteit en het ontbreken van kleur iets meditatiefs heeft. Geen echt bestaande plek, meer als een gedachte in je hoofd.

De werken van Rappard zijn veel lichter van toon, in kleur en abstract. Maar het arbeidsintensieve, haast dwangmatige karakter is hetzelfde. Het formaat varieert van grote vellen, dicht betekend met verschillende kleuren, lijnen en vormen, tot kleinere tekeningen met één figuur of scène. Opmerkelijk is de ruimtelijke component van de tekening. Ze hangen aan de muur, aan het plafond, liggen op de vloer en komen de ruimte in op houten latjes die zich als extra lijnen in het werk voegen. Figuratie is de laatste jaren verdwenen, maar in de wirwar van lijnen herkent je oog wel fragmenten of sporen. Ondanks de verschillende lagen lijkt er nauwelijks sprake van voor- en achtergrond, ze vallen samen. En toch kun je in- en uitzoomen. Zo ontstaat een abstract landschap waar je doorheen kunt dwalen. Evenals bij Westerink lijkt het werk vooral over een mentale ruimte te gaan.

In het Tuinatelier komen beide werkwijzen samen. Het resultaat is verbluffend. In een voortdurend duet wisselen natuurlijke, verhalende motieven en abstracte vormen elkaar af tot een levendig geheel waar je oog in blijft ronddwalen en steeds andere details opvallen. Aan een kant van de ruimte overheerst de tuin van Westerink, maar de lagen van Rappard schemeren er doorheen. Aan de andere kant is het lichter en dwarrelen te patronen van Rappard met af en toe een en tuinelement ertussen. De dynamiek van de samenwerking is voelbaar in het eindresultaat. Je ziet hoe ze elkaar over en weer hebben geïnspireerd en uitgedaagd. Natuurlijke lijnen en hoekige vormen wisselen elkaar af, als in een visueel gesprek. Het zou de binnenkant van je hoofd kunnen zijn waarin allerlei gedachten en herinneringen door elkaar heen dwarrelen en af en toe ergens op focussen.

Ritme

Het idee voor de samenwerking ontstond toen Westerink op atelierbezoek was bij Rappard. Ze herkenden elkaars werkwijze: eindeloos lijntjes trekken en doortekenen. Ze ruilden een werk en kwamen op het idee ook verder te gaan in de uitwisseling en samen een tekening te maken. Dat gebeurde afgelopen maanden in het tuinatelier. Een smalle ruimte met twee ramen in de tuin van het K.F. Hein Fonds. Een lange en

een korte wand vormden het onbeschreven blad. Er was geen concrete schets vooraf, wel waren ze het eens dat het over ritme moest gaan. Zo ontwikkelden ze hun concept Getij. En ze maakten de afspraak dat ze elkaars werk mochten veranderen of wegvegen. Het ritme kwam, zowel in het beeld als in het werkproces. Op de eerste dag begonnen ze samen, elk aan een kant van de ruimte. Het lukte echter niet vaak om tegelijk in het atelier te zijn. Zo werkten ze ook vaak alleen, om en om. Dat pakte goed uit. Ze voelden zich vrijer om over elkaars werk heen te gaan. Soms was dat het spannend. Op een dag had Westerink een groot vlak zwart gemaakt met schoolbordverf. Voor Rappard een uitdaging om daar op te reageren. Hoe zich dat weer toe te eigenen? Zo ging de uitwisseling voort, in een voortdurend ritme van reageren op elkaar en zoeken naar een manier om losse elementen te verbinden.

Tijdens het proces kwamen ook de verschillen boven. De een werkt fragmentarisch, de ander zoekt naar samenhang en grote lijnen. Het werd een verrijkende ervaring, waarin ze veel van elkaar leerden. De dagen dat ze samen waren wisselden ze ervaringen en technieken uit. Westerink leerde in lagen werken met verschillende materialen. Rappard werkte voor het eerst met houtskool op de muur. Rappard: "De gesprekken over het werk en hoe en waarom je dingen doet waren heel waardevol. Rozemarijn werkt met een totaalbeeld, ik ben altijd bezig met dingen uit elkaar trekken en fragmenteren." Twee stijlen die aan elkaar gewaagd zijn. Westerink haalde soms hele stukken van de tekening weg en dat leverde energie op. Rappard durfde daardoor ook meer risico te nemen. De samenwerking werkte wederzijds als een katalysator om nieuwe dingen en materialen te proberen. Zo kwamen er vele lagen over elkaar heen die de tekening dichtheid en samenhang geven. "De grote vormen zijn sowieso meer van mij," zegt Westerink. "Ik zoek naar verbinding, het geheel. Ik vond die lange wand lastig, was bang dat het saai zou worden. Met grote vormen probeer ik dat te voorkomen." Naast het zwarte vlak zorgt bijvoorbeeld ook een lange muur voor een grote lijn in de tekening en opvallend zijn de ronde stenen die Westerink tekende. Vaste elementen uit haar tuintheme komen ook hier terug: coniferen, een muur, een zwembad, een caravan. Kleine bloemen en gras in oneindig veel korte rechte streepjes. De parallel met de tuin naast het atelier waar ook coniferen staan en een vijver is, is een mooie bonus.

Kleine caravan

Het formaat van de muur maakt dat de tekening zich laat lezen als een ontwikkeling. De korte wand achteraan is donker en duidelijk het domein van Westerink, al schemeren er veel lagen van Rappard doorheen. Het begin van de lange wand, naast de ingang is lichter, met nog veel wit en verschillende patronen van dwarrelende lijnen. Daar is Rappard begonnen. In het midden vloeit het steeds meer in elkaar over. Een lichter gedeelte in het midden vinden ze allebei mooi en goed gelukt in de samenwerking. Er staat een kleine caravan, die komt vaker in het werk van Westerink voor. "Marisa heeft het transparanter gemaakt. Het is heel licht gebleven, ik zou het zwaarder hebben aangezet", zegt ze. Zo wisselen zware en lichte delen elkaar af in een perfect evenwicht. Een duet waarin soms de een en soms de ander op de voorgrond treedt. Hoe langer je naar de tekening kijkt hoe meer je er in gaat ontdekken. Het is aangenaam hoe je er in rond kunt dwalen. Als een landschap waar je in wandelt. Sommige lijnen worden beekjes of poeltjes water, of wolken, watervallen. Er komen allerlei associaties voorbij en zo dwaalt je blik verder. Getij is een passende titel. Er zit herhaling in maar toch is geen enkele golf hetzelfde.

Er verschijnt een kleine publicatie over de samenwerking. Deze is voor €1,- + verzendkosten per mail te bestellen via: marisarappard@hotmail.com of mail@rozemarijnwesterink.com.